

Skalka, Boris

Radoslav Večerka sedmdesátiletý

Opera Slavica. 1998, vol. 8, iss. 2, pp. 49-50

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117067>

Access Date: 27. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Radoslav Večerka sedmdesátiletý

Fugit interea, fugit irreparabile tempus.
(Vergilius, Georgica)

Stěží lze uvěřit tomu, že to bude už sedmdesáté jar, která tento rok dovrší náš vážený kolega a oblíbený učitel, emeritní profesor srovnávací slovanské jazykovědy a staroslovenštiny na filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně PhDr. Radoslav Večerka, DrSc.

Narodil se 18. dubna 1928 v Brně. Ve svém rodném městě absolvoval (1947) na reálném gymnáziu a poté zde vystudoval filozofickou fakultu (doktorát filozofie 1952). Po absolutoriu působil nejprve jako asistent tehdejšího slovanského semináře, posléze jako aspirant (kandidát filologických věd 1958) a od roku 1955 do roku 1964 jako odborný asistent. Po habilitaci (1963) byl v roce 1964 jmenován docentem. V letech 1966 až 1968 byl proděkanem filozofické fakulty. Teprve po roce 1989 bylo možné naplnit dávný návrh vědecké rady filozofické fakulty na jmenování profesorem. Od svého jmenování v roce 1990 až do roku 1997 působil na své domovské fakultě jako řádný profesor. Dnes patří k váženému sboru emeritních profesorů a je patronem paleoslovenistického semináře Ústavu slavistiky.

Jako studijní obory si Večerka vybral češtinu a ruštinu, ale už během studia, a zvláště později při vědecké přípravě pociťoval potřebu širšího zakotvení těchto oborů prostřednictvím srovnávací slovanské a indoevropské jazykovědy. V tomto mu byli oporou významní badatelé, kteří působili v té době na filozofické fakultě brněnské univerzity, Josef Kurz, Václav Machek, František Trávníček, Adolf Kellner a Frank Wollman. Každý z nich předznamenal jeho vědeckou akribii v jedné každé disciplíně a společně pak všichni šíří jeho vědeckého zájmu, který byl vpravdě filologický. Byť byla jeho pozornost upřena především na problémy paleoslovenistické lingvistiky, vždy projevoval hluboký zájem o všeslovanský jazykový, literární i všeobecně kulturní kontext.

Je těžké rozhodnout, které pole Večerkovy profesní působnosti je *sub specie aeternitatis* významnější, zda vědecké či pedagogické. Na jedné straně jsou to stovky publikovaných cenných poznatků a na straně druhé asi tisíce posluchačů, v nichž svým osobitým zanícením vzbudil lásku k nejstaršímu spisovnému jazyku Slovanů či alespoň zájem o poznání jak jazykové i mimojazykové prehistorie a historie, tak i vnitřních souvislostí mezi slovanskými národy. Jedno je však dnes již nepochybné, a to že se zapsal do dějin fakulty po bok svých učitelů jako významná pedagogická osobnost a ocenění stříbrnou medailí za pedagogické zásluhy (1981) je jistě potvrzením této skutečnosti.

Úspěchy jeho pedagogického působení jsou nesporné, vedle lidského momentu, založeny na rozsáhlé a hluboké badatelské činnosti, jejímiž plody je celá řada publikací. Z pedagogicky orientovaných publikací je třeba zmínit skriptum *Základy slovanské*

filologie a staroslověnštiny, protože zprostředkovalo celým generacím studentů první poznatky na poli paleoslovenistiky a slavistiky, a to stručně, srozumitelně, ale v náležitě šíři, což nejlapidárněji shrnula paleoslovenistka Z. Hauptová slovy „kurz und gut“. Dále je třeba jmenovat učebnici *Staroslověnština* (1984), skriptum *Staroslověnské texty* (1987), velmi cennou příručku *Úvod do etymologie* (1981, oceněno cenou Literárního fondu) napsanou spolu s A. Erhartem, skriptum *Staroslověnská čítanka* (1997), připravené spolu s Z. Hauptovou nebo skripta *Čítanka ze slovanské jazykovědy* či *Spisovný jazyk v dějinách české společnosti*, na nichž se podílel jako spoluautor. Bylo by však jistě možné jmenovat ještě řadu dalších.

Z odborně zaměřených prací je třeba především zmínit monumentální dílo *Altkirchenslavische (altbulgarische) Syntax*, jehož 3 díly dosud vyšly ve Freiburgu i. Br. a těší se velké pozornosti vědecké obce, která se může vbrzku těšit na díl čtvrtý. Dílo představuje završení Večerkovy celoživotní badatelské práce v oblasti staroslověnské syntaxe, na jejímž počátku stála, kromě řady článků, monografie *Syntax aktivních participií ve staroslověnštině* (1961), práce vedené v duchu idejí brněnské syntaktické školy, u jejíhož zrodu stál Večerkův starší kolega J. Bauer. Při tomto namátkově připomenutí nelze opomenout knižní studii *Slovanské počátky naší knižní vzdělanosti* (1963), účast na edici historických pramenů k dějinám Velké Moravy (*Magnae Moraviae fontes historici 1-4*, 1966), spoluautorství na díle *Čs. slavistika 1918-1939* a na celé řadě dalších encyklopedických prací. Úctyhodný je počet článků a studií publikovaných v předních lingvistických časopisech (např. *Slavia*, *Die Welt der Slaven*, *Byzantinoslavica*, *Kratylos* atd.). Významný je i jeho redaktorský podíl na velkolepých dílech české paleoslovenistiky a etymologie *Slovníku jazyka staroslověnského* (1958-1997) a *Etymologickém slovníku jazyka staroslověnského* (1989nn.) a na díle *Staroslavjanskij slovar' po rukopisjam 10-11 vekov* (1994).

Večerkův přínos pro slavistiku a především paleoslovenistiku je vysoce oceňován i zahraničními slavisty, zvláště v Bulharsku a v Německu, kde několikrát působil jako hostující docent a poté profesor (1969 a 1985/86 na univerzitě v Erlangen, 1990/91 na univerzitě v Münsteru).

Tímto připomenutím dosavadního díla chceme vzdát hold našemu milému jubilantovi a zároveň mu popřát, aby zůstal nadále miláčkem Múzy Kalliopé, aby nás mohl těšit plody své práce a vzdělanosti. Parafrazující slova Klimenta Velického mu přejeme

ДА ЗСТА ЕГО ИСПОВѢДАНЪТЪ ЕЩЕ НА ДЛЪЗЪЕ СЛАДОСТЬ ТЖ ОУЧЕНИЯ ЕГО

Boris Skalka